

Politiek in het bevrijde Zuiden

Van 'een merkwaardig gebrek aan energie, initiatief en activiteit' had Schürmann, de militaire commissaris van Zuid-Limburg, gerept in het verslag dat hij enkele weken na zijn komst te Maastricht had opgesteld en dat wij aan het slot van hoofdstuk 8 aanhaalden. 'De bevolking', had hij verder geschreven, 'zou niets liever willen dan dat het Militair Gezag dictatoriaal optrad.' Hij had intussen erkend dat hij dat alles 'in wat scherpe vorm' had weergegeven – onzerzijds voegden wij er aan toe dat het aannemelijk was dat aan dit beeld, het mocht dan wat zijn toegespitst, zekere algemene geldigheid niet kon worden ontzegd. De bevolking was door de ondervoeding welke zich speciaal van begin '44 af had afgetekend, verzwakt, het met energie reageren viel velen dus zwaar en bovendien moest men wennen aan de vrijheid. Meer dan vier jaar lang was er geen enkele vorm van inspraak geweest – aan die inspraak hadden in eerste instantie slechts weinigen behoefte. Dat viel niet alleen Schürmann op. Homan, hoofd van de sectie-Binnenlands Bestuur van de staf Militair Gezag, kreeg in die eerste tijd dezelfde indrukken. In het al eerder door ons geciteerde rapport dat hij begin oktober na een bezoek aan Nijmegen schreef, vermeldde hij:

'Nergens enige tendens nog geconstateerd tot bijeenkomen gemeenteraden. Is haast angstwekkend hoezeer verreweg de meesten gewend aan bezettingsregime: nog van *geen enkele persoon* die ik sprak, is noemenswaardige belangstelling gebleken voor herstel vertegenwoordigende lichamen. Zal gelegen zijn aan grote zorgen; het blijkt echter ook in dit opzicht m.i. hoogste tijd dat bezetting eindigt'¹ –

Homan maakte zich dus bepaald zorgen over de mate waarin de burgerij er zich bij neerlegde dat alle beslissingen over haar levensomstandigheden door derden werden genomen.

Noord-Brabant toonde, aldus Homan, hetzelfde beeld. 'Ik merk op', rapporteerde hij medio oktober,

¹ H. P. Linthorst Homan: 'Rapport inzake bezoek aan Nijmegen op 6 en 7 okt. 1944' (7 okt. 1944), p. 4.